

به نام خدا

سلسله گزارش‌های توصیفی_سیاستی

گزارش لایحه پیشنهادی بودجه ۱۳۹۹

«با تاکید بر تبصره ۱۴»

مجلس شورای اسلامی ایران

سلسله گزارش‌های توصیفی _ سیاستی
گزارش لایحه پیشنهادی بودجه ۱۳۹۹
با تاکید بر تبصره ۱۴

شماره مسلسل: PR: ۰۲ SSOR (۲۰) ۹۸

تاریخ انتشار گزارش: ۹۸/۱۰/۲۲

وزارت امور اقتصادی و دارایی

فهرست مطالب

- ۱- مقدمه..... ۴
- ۲- تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹..... ۵
- ۱-۲- اجزای منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹..... ۶
- ۲-۲- مبلغ منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹..... ۹
- ۳-۲- سهم اجزای منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹..... ۱۲
- ۳- ابهامات منابع و مصارف جدول تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹..... ۴۱
- ۱-۳- ابهامات مربوط به منابع تبصره «۱۴»..... ۴۱
- ۲-۳- ابهامات مربوط به مصارف هدفمندی تبصره «۱۴»..... ۴۲

تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، همانند سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸، به موضوع هدفمندی یارانه‌ها اختصاص دارد. در این تبصره در قالب جدولی که از سال ۱۳۹۷ بنا بر ماده ۳۹ قانون برنامه ششم توسعه ایجاد شد به جزئیات منابع و مصارف هدفمندی پرداخته می‌شود. بر اساس ماده ۱ قانون هدفمندسازی یارانه‌ها «دولت مکلف است با رعایت این قانون، قیمت حامل‌های انرژی را اصلاح کند». البته این اصلاح باید به گونه‌ای باشد که «تا پایان برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران کمتر از نود درصد (۹۰٪) قیمت تحویل روی کشتی (فوب) در خلیج فارس نباشد». از آنجاکه اهداف این قانون بعد از اتمام برنامه پنجم توسعه محقق نشده بود^۱، این قانون با اصلاحاتی در برنامه ششم توسعه تکرار و طراحی جدول منابع و مصارف آن تمدید شد.

مطابق ماده ۳۹ قانون برنامه ششم توسعه «به منظور ارتقای عدالت اجتماعی، افزایش بهره‌وری در مصرف آب و انرژی و هدفمندکردن یارانه‌ها در جهت افزایش تولید و توسعه نقش مردم در اقتصاد، به دولت اجازه داده می‌شود که قیمت آب و حامل‌های انرژی و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با رعایت ملاحظات اجتماعی و اقتصادی و حفظ مزیت نسبی و رقابتی برای صنایع و تولیدات، به تدریج تا پایان سال ۱۴۰۰ با توجه به مواد (۱)، (۲) و (۳) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ اصلاح و از منابع حاصل به صورت هدفمند برای افزایش تولید، اشتغال، حمایت از صادرات غیرنفتی، بهره‌وری، کاهش شدت انرژی، کاهش آلودگی هوا و ارتقای شاخص‌های عدالت اجتماعی و حمایت‌های اجتماعی از خانوارهای نیازمند و تأمین هزینه‌های عملیاتی و سرمایه‌گذاری شرکت‌های ذی‌ربط در چهارچوب بودجه‌های سالانه اقدام لازم را به عمل آورد».

برای عملیاتی‌کردن این ماده، در بند ب ماده ۳۹ قید شده است: «به منظور ایجاد شفافیت در اجرای قانون، دولت مکلف است دریافت‌ها و پرداخت‌های مرتبط با قانون هدفمندکردن یارانه‌ها را در جدول جداگانه‌ای حاوی اقلام زیر همراه با بودجه‌های سنواتی به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند؛ کل دریافتی‌های حاصل از اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها/ مالیات بر ارزش افزوده مرتبط با آن/ سهم شرکت‌های تولید و توزیع کننده انرژی به تفکیک هر شرکت/ سهم سازمان هدفمندکردن یارانه‌ها به منظور اختصاص به پرداخت یارانه نقدی

۱. گزارش مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی. بررسی لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور. منابع و مصارف جدول تبصره ۱۴

و غیرنقدی به خانوارها، کمک به بخش سلامت و حمایت از تولید و اشتغال از طریق تأمین اعتبارات مربوط به اجرای قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۴ و قانون توسعه حمل‌ونقل و مدیریت مصرف سوخت مصوب ۱۳۸۶/۹/۱۸. لذا ماده ۳۹ قانون برنامه ششم توسعه تصریح دارد که در جدول درج دریافتی‌ها و پرداختی‌های هدفمندکردن یارانه‌ها در سنوات برنامه ششم، در بخش منابع کل، دریافتی‌های حاصل از اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها و در بخش پرداختی‌ها، مصارف هدفمندی و هزینه‌های عملیاتی شرکت‌های ذی‌ربط درج شود. نکته حائز اهمیت آن است که در تبصره «۱» ماده ۳۹ تأکید شده است «دولت مکلف است سهم سازمان هدفمندکردن یارانه‌ها از دریافتی‌ها را هر ساله در ردیف منابع بودجه عمومی (۲۱۰۱۰۲) و مصارف مرتبط با آن را در ردیف‌های مستقل و جداگانه در ارقام بودجه عمومی درج کند». در این چهارچوب، تبصره ۱۴ با اعمال تغییراتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نیز قرار گرفت.

۲_ تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

در بند الف تبصره ۱۴ لایحه بودجه اشاره شده است: «در اجرای قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ و با هدف تحقق عدالت، کاهش فقر مطلق و توسعه بهداشت و سلامت مردم و همچنین معطوف نمودن پرداخت یارانه به خانوارهای نیازمند و در اجرای ماده ۳۹ قانون برنامه ششم توسعه، تمامی دریافتی‌های (منابع) مندرج در جدول ۱ به استثنای عوارض شهرداری‌ها و دهیاری‌ها به حساب سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها نزد خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود و پس از تخصیص سازمان برنامه و بودجه کشور مطابق جدول ذیل هزینه می‌شود».

از آنجاکه دولت مکلف به تدوین جدول‌های مجزایی برای دریافت‌ها و پرداخت‌های مرتبط با قانون هدفمندسازی یارانه‌هاست تا هر ساله همراه با بودجه‌های سنواتی به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند، میزان منابع حاصل‌شده و محل دقیق مصارف درآمدهای ناشی از قانون هدفمندسازی یارانه‌ها را بر اساس ردیف‌های بودجه‌ای مستقل مشخص می‌کند.

۲_۱_ اجزای منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

منظور از منابع و مصارف تبصره «۱۴»، اعتبارات مصارف و منابع حاصل از اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌هاست که در آن مجموع درآمدهای حاصل شده از هدفمندسازی یارانه‌ها و منابع ناشی از اصلاح حاملهای انرژی و همچنین محل مصارف آن را دولت مشخص کرده است. در تبصره «۱۴» لایحه پیشنهادی بودجه سال ۱۳۹۹، در قسمت منابع، ۷ عنوان ردیف بودجه‌ای و در بخش مصارف، ۳۱ ردیف مشخص و مستقل تعیین شده است که بودجه اختصاصی هر ردیف در سال ۱۳۹۹ باید در راستای اهداف معین شده در همان ردیف به صورت جداگانه هزینه شود. اجزای مختلف بخش منابع تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ را در جدول ۱ می‌توانید مشاهده کنید. شایان ذکر است که منابع تبصره ۱۴ در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در مقایسه با منابع تبصره ۱۴ قانون بودجه ۱۳۹۸ تغییراتی داشته است که در ادامه گزارش به تفصیل به آن پرداخته شده است.

جدول ۱. اجزای منابع تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی
دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فرآورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها
دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض و مالیات ارزش افزوده
دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکین (با احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) پس از کسر عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق
سوخت نیروگاه‌ها
خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها
منابع حاصل از فروش آب

منبع: لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

همچنین، بخش پرداختی‌های (مصارف) این تبصره به دو قسمت تقسیم شده است. قسمت اول به مصارف هدفمندی مربوط است که شامل ۹ مورد به شرح جدول ۲ است.

جدول ۲. اجزای مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها
اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها
کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، اجرای قانون حمایت از معلولین، اجرای ماده (۶) قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران
ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تأمین هزینه‌های تحمل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «د» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود.
اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه، اجرای مواد ۸ تا ۱۱ قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، حق‌بیمه سهم دولت اقشار خاص از جمله رانندگان حمل‌ونقل درون و برون‌شهری، قالی‌بافان، کمک به رزمندگان معسر
یارانه نان و خرید تضمینی گندم
تغذیه و امور رفاهی دانشجویان
تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸) حمل‌ونقل ریلی، مسکن و نهادهای کشاورزی
سایر مصارف هدفمندی به شرح مندرج در جداول ۷ و ۹ این قانون

منبع: لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

نکته قابل توجه در این بخش، اضافه‌شدن ردیف بودجه مستقلی برای اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها در قسمت مصارف هدفمندی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ است. همچنین، در قسمت سایر مصارف (پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها) به شش بخش اشاره شده است که هر کدام به زیربخش‌های متعددی تقسیم شده‌اند. اجزای مختلف این قسمت از مصارف در جدول ۳ درج شده است.

جدول ۳. اجزای سایر مصارف (پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها) در تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی فروش داخلی	خزانه‌داری کل کشور و سایر بخش‌ها
عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی	
عوارض و مالیات بر ارزش افزوده برق	
عوارض و مالیات بر ارزش افزوده سوخت نیروگاه‌ها	
بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل‌ونقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل (موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور)	
عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز ۵۰ درصدی (۳۰ درصد بابت گرمایش مدارس به سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و ۲۰ درصد به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)	
عوارض گازرسانی موضوع ماده ۶۵ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت_ سوخت نیروگاه‌ها سهم ۵۰ درصدی (۳۰ درصد بابت گرمایش مدارس به سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و ۲۰ درصد به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)	
اجرای طرح ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی	
اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی	
اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های برق مصرفی	
اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های آب مصرفی	
بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی (خصوصی و دولتی) از محل سوخت نیروگاه‌ها	
هزینه حمل‌ونقل و توزیع فرآورده‌های نفتی	
عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی، تأسیسات و انبارهای فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (با نرخ محاسباتی مالیات صفر)	
سهم چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها	نفت
سهم چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	
سهم چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل صادرات فرآورده‌های نفتی	

گاز	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی
	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز - سهم ۵۰ درصد شرکت ملی گاز ایران
	عوارض گازرسانی موضوع ماده ۶۵ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت - سوخت نیروگاه‌ها سهم ۵۰ درصد شرکت ملی گاز ایران
برق	هزینه تولید، انتقال و توزیع، فروش و خرید برق از نیروگاه‌های بخش خصوصی
آب	هزینه تولید، انتقال، توزیع و فروش آب

منبع: لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کل کشور

۲_۲_ مبلغ منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

در خصوص منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ باید اشاره کرد که جمع کل دریافتی‌ها در سمت منابع معادل دو میلیون و پانصدو هفت هزار و دویست و شصت میلیارد ریال پیش‌بینی شده که این مبلغ در مقایسه با تبصره ۱۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۸، که معادل یک میلیون و چهارصد و هفت هزار و چهارصد و چهار میلیارد ریال بوده، حدود ۷۸ درصد رشد داشته است.

جدول ۴. مقایسه منابع تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با قانون بودجه سال ۱۳۹۸

میزان رشد (درصد)	منابع تبصره «۱۴» بودجه کشور	
	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	قانون بودجه سال ۱۳۹۸
۷۸/۱۵	۲,۵۰۷,۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۷,۴۰۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰

منبع: لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و قانون بودجه سال ۱۳۹۸

در بخش مصارف در لایحه پیشنهادی سال ۱۳۹۹، یک میلیون و پانصد و بیست هزار و دویست و شصت و سه میلیارد ریال برای هزینه‌های مرتبط با هدفمندی پیش‌بینی شده که این رقم در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ حدود دوونیم برابر شده است. مصارف هدفمندی در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ ششصد و بیست و شش هزار و ششصد و پانزده میلیارد ریال بوده که در سال ۱۳۹۹، حدود ۱۴۲/۶ درصد افزایش یافته است. این افزایش به علت افزودن ردیف‌های ۲۴ (اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها)، ۲۹ (تغذیه و امور رفاهی

دانشجویان)، ۳ (تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸) حمل و نقل ریلی، مسکن و نهاده‌های کشاورزی) و ۳۱ (سایر مصارف هدفمندی به شرح مندرج در جداول ۷ و ۹ این قانون) به مصارف هدفمندی در لایحه پیشنهادی سال ۱۳۹۹ است که در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ لحاظ نشده بود.

جدول ۵. مقایسه مصارف هدفمندی در تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با قانون بودجه سال ۱۳۹۸

میزان رشد (درصد)	مصارف هدفمندی (ریال)	
	قانون بودجه سال ۱۳۹۸	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹
۱۴۲/۶	۶۲۶.۶۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰	۱.۵۲۰.۲۶۳.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰

منبع: لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و قانون بودجه سال ۱۳۹۸

باید توجه داشت که سهم مصارف هدفمندی از منابع تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ حدود ۴۴/۵ درصد بوده است. این در حالی است که مصارف هدفمندی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ سهم ۶۰/۶ درصدی از منابع این تبصره را به خود اختصاص داده است.

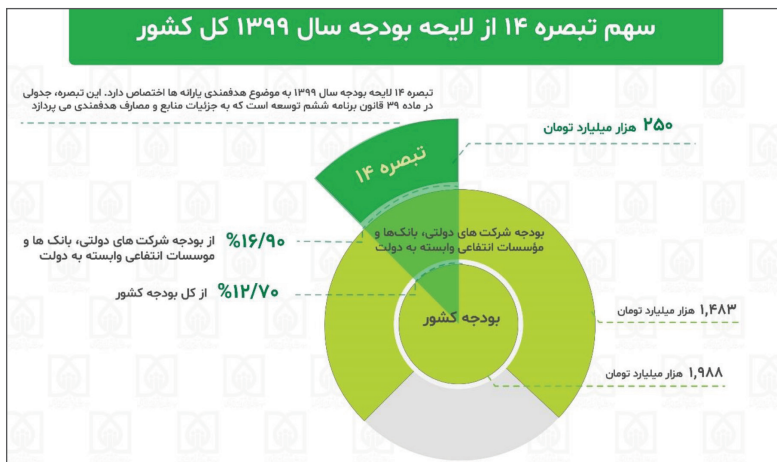
جدول ۶. سهم مصارف هدفمندی و پرداختی‌ها بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها از منابع تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و قانون بودجه سال ۱۳۹۸

رقم	مصارف هدفمندی		پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها	
	قانون بودجه سال ۱۳۹۸	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	قانون بودجه سال ۱۳۹۸	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹
	۶۲۶.۶۱۵.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰	۱.۵۲۰.۲۶۳.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰	۷۸۰.۷۸۹.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰	۹۸۶.۹۹۷.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰
سهم از منابع تبصره «۱۴» (درصد)	۴۴/۵	۶۰/۶	۵۵/۵	۳۹/۴
سهم (درصد)	۱۴۲/۶ درصد	۲۶/۴ درصد		

منبع: محاسبات محقق براساس لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و قانون بودجه سال ۱۳۹۸

در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، بودجه کل کشور از حیث منابع نوزده میلیون و هشتصدو هشتادوهفت هزار و سیصدو هفتاد میلیارد و نهصدو ده میلیون ریال پیش‌بینی شده است که به دو بخش منابع بودجه عمومی دولت و منابع شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت تقسیم می‌شود. منابع بودجه عمومی دولت پنج میلیون و ششصدوسی و هشت هزار و دویست و نود و سه میلیارد و چهل و نه میلیون ریال و منابع شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت بالغ بر چهارده میلیون و هشتصدوسی و نه هزار و چهارصد و پنجاه و هفت میلیارد و ششصد و هشتاد و نه میلیون ریال در نظر گرفته شده است. منابع بودجه عمومی دولت خود از دو بخش تشکیل می‌شود: منابع عمومی و درآمدهای اختصاصی دولت. در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، جمع منابع عمومی دولت چهار میلیون و هشتصد و چهل و پنج هزار و نهصد و شصت و هشت میلیارد و شصت و شش میلیون ریال برآورد شده است. در این میان، منابع تبصره «۱۴» با دو میلیون و پانصد و هفت هزار میلیارد ریال حدود ۱۲/۷ درصد از بودجه کشور و ۱۶/۹ درصد از بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت را به خود اختصاص داده است.

تصویر ۱. سهم منابع تبصره «۱۴» از بودجه کشور در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

۳-۲_ سهم اجزای منابع و مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

۳-۲_۱_ منابع تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

۳-۲_۱_۱_ سهم اجزای منابع از تبصره «۱۴»

بیشترین سهم منابع تبصره «۱۴» لایحه پیشنهادی بودجه سال ۱۳۹۹ به دریافتی حاصل از فروش صادرات فراورده‌های نفتی با هشتصد و هشتاد و هشت هزار میلیارد ریال معادل ۳۵/۴ درصد و دریافتی حاصل از فروش داخلی فراورده‌های نفتی با هفتصد و هفتاد هزار و هفتصد و سی و هفت میلیارد ریال معادل ۳۰/۷ درصد اختصاص دارد. در واقع، حدود ۶۶/۱ درصد از منابع تبصره «۱۴» از طریق دریافتی حاصل از فروش داخلی و صادرات فراورده‌های نفتی تأمین می‌شود. شایان ذکر است که دریافتی از محل فروش داخلی و صادرات فراورده‌های نفتی به منظور شفافیت منابع هدفمندی در قانون بودجه ۱۳۹۸ به صورت مجزا در نظر گرفته شد، در حالی که در متن تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۷ فقط به لفظ «منابع حاصل از فروش فراورده‌های نفتی» اکتفا شده بود. در لایحه پیشنهادی سال ۱۳۹۹ نیز، مانند قانون بودجه ۱۳۹۸، این تفکیک به طور مشخص اعمال شده است.

همچنین در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، منابع حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی ۳۰۹ هزار میلیارد ریال و دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکین نیز ۲۴۳ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده است. در واقع، از کل منابع تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، ۱۲/۳ درصد سهم دریافتی‌های حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی و ۹/۷ درصد سهم دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکین است. همچنین، سهم منابع حاصل از فروش آب از بودجه تبصره «۱۴» حدود ۱/۲ درصد (معادل ۳۱ هزار میلیارد ریال) و سهم سوخت نیروگاه‌ها ۰/۲ درصد (حدود ۴ هزار میلیارد ریال) پیش‌بینی شده است.

نکته حائز اهمیت اضافه‌شدن ردیف «خوراک میعانات گازی پتروشیمی» به فهرست اجزای منابع تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و اختصاص سهم ۱۰/۴ درصدی معادل ۲۵۹ هزار میلیارد ریال به آن است که این مورد در قانون بودجه ۱۳۹۸ در بخش منابع عمومی در نظر گرفته شده بود.

جدول ۰۷. سهم اجزای منابع تبصره ۱۴ از کل منابع این تبصره در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف	منابع	رقم	سهم (درصد)
۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۷۷۰,۷۳۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰/۷
۲	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فرآورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها	۸۸۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۵/۴
۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض و مالیات ارزش افزوده	۳۰۹,۵۹۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۲/۳
۴	دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکین (با احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) پس از کسر عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق	۲۴۳,۷۶۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۹/۷
۵	سوخت نیروگاه‌ها	۴,۲۵۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۰/۲
۶	خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها	۲۵۹,۹۰۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰/۴
۷	منابع حاصل از فروش آب	۳۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱/۲
جمع کل		۲,۵۰۷,۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۰

منبع: لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و محاسبات محقق بر اساس آن

تصویر ۰۲. سهم اجزای منابع تبصره «۱۴» از کل منابع این تبصره در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

۲_۳_۱_۲_ تغییرات منابع تبصره «۱۴» در لایحه پیشنهادی سال ۱۳۹۹

جدول تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در بخش منابع در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ با تغییرات در خورتوجهی همراه بوده است که این تغییرات به دو بخش کیفی و کمی طبقه‌بندی شده و به شرح ذیل است:

الف_ تغییرات کیفی

_ اضافه‌شدن ردیف «خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها» به بخش منابع تبصره ۱۴ در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با اعتباری به میزان ۲۵۹/۹۰۶ میلیارد ریال، معادل ۱۰ درصد منابع تبصره «۱۴».

_ تغییر عنوان ردیف ۳ از «دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و مالیات ارزش افزوده» به «دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و مالیات ارزش افزوده» در سال ۱۳۹۹.

_ تغییر عنوان ردیف ۴ از «دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان» به «دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکین (با احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) پس از کسر عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق» در سال ۱۳۹۹.

ب_ تغییرات کمی

(رشد اجزای منابع هدفمندی در لایحه بودجه ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه ۱۳۹۸). همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، منابع تبصره ۱۴ در لایحه بودجه ۱۳۹۹ معادل دو میلیون و پانصدوهفت هزار و دویست‌وشصت میلیارد ریال پیش‌بینی شده که در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ حدود ۷۸ درصد رشد داشته است. درصد رشد اجزای منابع در نظر گرفته‌شده در تبصره ۱۴ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به شرح جدول ۸ است.

جدول ۸. رشد اجزای منابع تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸

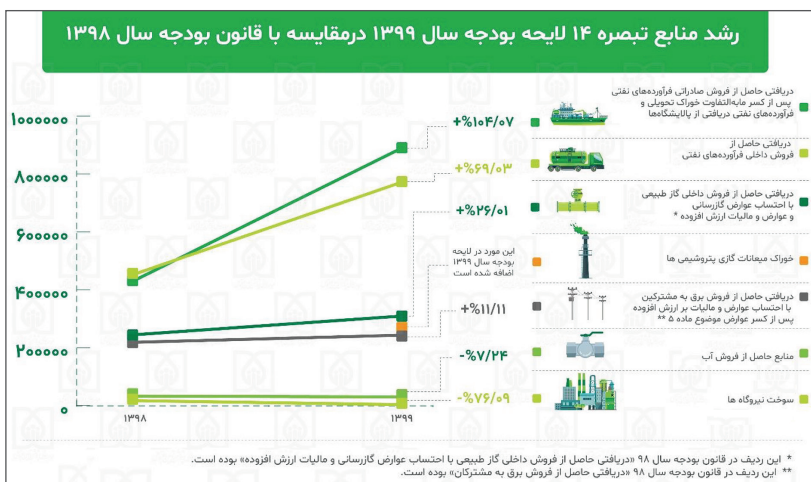
ردیف	منابع (قانون ۹۸)	مبلغ	منابع (لایحه ۱۳۹۹)	مبلغ	رشد (%)
۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی فراورده‌های نفتی	۴۵۵,۹۶۹,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	دریافتی حاصل از فروش داخلی فراورده‌های نفتی	۷۷۰,۷۳۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۶۹/۰۳
۲	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فراورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فراورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها	۴۳۵,۱۳۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فراورده‌های نفتی پس از کسر مابه‌التفاوت خوراک تحویلی و فراورده‌های نفتی دریافتی از پالایشگاه‌ها	۸۸۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰۴/۰۷
۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و مالیات ارزش افزوده	۲۴۵,۶۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و مالیات ارزش افزوده	۳۰۹,۵۹۳,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۶/۰۱
۴	دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان	۲۱۹,۳۹۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکین (با احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) پس از کسر عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق	۲۴۴,۷۶۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۱/۱۱
۵	سوخت نیروگاه‌ها	۱۷,۸۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سوخت نیروگاه‌ها	۴,۲۵۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	-۷۶/۰۹
۶	-	-	خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها	۲۵۹,۹۰۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	-
۷	منابع حاصل از فروش آب	۳۳,۴۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	منابع حاصل از فروش آب	۳۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	-۷/۲۴
جمع کل		۱,۰۴۰۷,۴۰۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰		۲,۰۵۰۷,۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	۷۸/۱۵

منبع: لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و قانون بودجه سال ۱۳۹۸

همان‌طور که در جدول ۸ مشاهده می‌کنید، منابع حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ حدود ۶۹ درصد رشد یافته و از حدود ۴۵۵ هزار میلیارد ریال به حدود ۷۷۰ هزار میلیارد ریال رسیده است. همچنین، منابع حاصل از فروش صادرات فرآورده‌های نفتی از حدود ۴۳۵ هزار میلیارد ریال به حدود ۸۸۸ هزار میلیارد ریال افزایش یافته که رشدی ۱۰۴ درصدی را نشان می‌دهد. منابع حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی در تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۸، ۲۴۵ هزار میلیارد ریال در نظر گرفته شده بود، اما در لایحه پیشنهادی بودجه سال ۱۳۹۹، با ۲۶ درصد رشد، به ۳۰۹ هزار میلیارد ریال رسیده است. دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان نیز با ۱۱/۱ درصد رشد از ۲۱۹ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به ۲۴۳ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است.

نکته حائز اهمیت دیگر در این بخش، کاهش میزان منابع حاصل از سوخت نیروگاه‌ها در منابع تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ است. منابع ناشی از سوخت نیروگاه‌ها از ۱۷ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به ۴ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ کاهش پیدا کرده است که معادل ۷۶ درصد رشد منفی است. همچنین، منابع حاصل از فروش آب نیز ۷ درصد در لایحه بودجه ۱۳۹۹ کاهش پیدا کرده و از ۳۳ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به ۳۱ هزار میلیارد ریال رسیده است.

تصویر ۳. رشد اجزای منابع تبصره «۱۴» در لایحه بودجه ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه ۱۳۹۸

۲_۱_۳_ سهم منابع تبصره «۱۴» از بودجه کشور و بودجه عمومی دولت در لایحه سال ۱۳۹۹

با توجه به ارقام بودجه کشور و بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه ۱۳۹۹، در جدول ۹ سهم هر کدام از اجزای منابع تبصره «۱۴» از بودجه کشور و منابع عمومی دولت ذکر شده است. همان گونه که مشاهده می شود، بیشترین سهم به «دریافتی حاصل از فروش صادراتی فراورده های نفتی پس از کسر مابه التفاوت خوراک تحویلی و فراورده های نفتی دریافتی از پالایشگاه ها» و کمترین سهم به «سوخت نیروگاه ها» اختصاص یافته است.

جدول ۹. سهم اجزای منابع تبصره ۱۴ از بودجه کشور و بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ (درصد)

ردیف	منابع	نسبت به بودجه کشور	نسبت به منابع بودجه عمومی دولت
۱	دریافتی حاصل از فروش داخلی فراورده های نفتی	۳/۹	۱۳/۷
۲	دریافتی حاصل از فروش صادراتی فراورده های نفتی پس از کسر مابه التفاوت خوراک تحویلی و فراورده های نفتی دریافتی از پالایشگاه ها	۴/۵	۱۵/۷
۳	دریافتی حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی با احتساب عوارض گازرسانی و عوارض و مالیات ارزش افزوده	۱/۶	۵/۵
۴	دریافتی حاصل از فروش برق به مشترکان (با احتساب عوارض و مالیات بر ارزش افزوده) پس از کسر عوارض موضوع ماده (۵) قانون حمایت از صنعت برق	۱/۲	۴/۳
۵	سوخت نیروگاه ها	۰/۰۲	۰/۱
۶	خوراک میعانات گازی پتروشیمی ها	۱/۳	۴/۶
۷	منابع حاصل از فروش آب	۰/۲	۰/۵
جمع کل		۱۲/۶	۴۴/۵

منبع: محاسبات محقق بر اساس لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

تصویر ۴. سهم اجزای منابع تبصره «۱۴» از بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

۲_۳_۲ مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

مصارف تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ معادل ۲/۵۰۷ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده که از این مقدار، حدود ۹۸۶ هزار میلیارد ریال به پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها مربوط است و حدود ۱۵۲۰ هزار میلیارد ریال به مصارف هدفمندی، که شامل ۹ بند است، اختصاص می‌یابد. جدول مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه ۳۱ ردیف مجزا دارد که ردیف ۱ تا ۲۲ به سهم هزینه‌های مرتبط با شرکت‌ها و ردیف ۲۳ تا ۳۱ به نحوه تقسیم و تخصیص مصارف هدفمندی مربوط است. همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، سهم مصارف هدفمندی از کل مصارف تبصره «۱۴» در این لایحه ۶۰/۶ درصد و سهم مصارف شرکت‌ها حدود ۳۹/۴ درصد در نظر گرفته شده است. در ادامه به جزئیات این بخش به‌طور مجزا پرداخته شده است.

۱_۲_۳_۲ سهم اجزای مصارف تبصره «۱۴» از کل مصارف این تبصره

الف. بخش پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها:

میزان پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها در لایحه

بودجه سال ۱۳۹۹، ۹۸۶ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده است. در جدول ۱۰ سهم هر کدام از اجزای این بخش در کل مصارف تبصره ۱۴ نشان داده شده است. بیشترین سهم پرداختی در این بخش به ترتیب به «خزانه‌داری کل کشور و سایر بخش‌ها» با حدود ۹/۸ درصد، «برق» با ۸/۹۸ درصد و «نفت» با ۸/۷۹ درصد اختصاص دارد.

جدول ۱۰. سهم اجزای پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها از کل مصارف تبصره ۱۴ لایحه بودجه ۱۳۹۹

ردیف	اقلام مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها	سهم اجزا نسبت به کل مخارج شرکت‌های دی‌ربط	سهم اجزا نسبت به کل مصارف تبصره ۱۴
	خزانه‌داری کل کشور و سایر بخش‌ها	۲۴/۷۹	۹/۷۶
۱	عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده فراورده‌های نفتی فروش داخلی	۱۰/۲۲	۴/۰۳
۲	عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده گاز طبیعی	۲/۴	۰/۹۴
۳	عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده برق	۱/۸۷	۰/۷۴
۴	عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده سوخت نیروگاه‌ها	۰/۰۴	۰/۱۰
۵	بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل‌ونقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل (موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور)	۸/۱۱	۳/۱۹
۶	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز_ سهم ۵۰ درصدی (۲۰ درصد بابت گرمایش مدارس به سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و ۲۰ درصد به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)	۱/۲۲	۰/۵۲
۷	عوارض گازرسانی موضوع ماده ۶۵ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت _ سوخت نیروگاه‌ها سهم ۵۰ درصدی (۲۰ درصد بابت گرمایش مدارس به سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و ۲۰ درصد به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)	۰/۰۲	۰/۱۰
۸	اجرای طرح ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی	۰/۳۶	۰/۱۴
۹	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی	۰/۰۶	۰/۰۲

ردیف	اقدام مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی بارانه‌ها	سهم اجزا نسبت به کل مخارج شرکت‌های ذی‌ربط	سهم اجزا نسبت به کل مصارف تبصره «۱۴»
۱۰	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های برق مصرفی	۰/۰۳	۰/۱۰
۱۱	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های آب مصرفی	۰/۰۱	۰/۰۰
۱۲	بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی (خصوصی و دولتی) از محل سوخت نیروگاه‌ها	۰/۳۷	۰/۱۴
	بخش پالایش و بخش فرآورده‌های نفتی	۱۲/۶۲	۴/۹۷
۱۳	هزینه حمل و نقل و توزیع فرآورده‌های نفتی	۱۰/۶۰	۴/۱۷
۱۴	عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی، تأسیسات و انبارهای فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (با نرخ محاسباتی مالیات صفر)	۲/۰۳	۸۰/۰
	نفت	۲۲/۳۲	۸/۷۹
۱۵	سهم چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها	۳/۸۲	۱/۵۰
۱۶	سهم چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۵/۴۵	۲/۱۵
۱۷	سهم چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل صادرات فرآورده‌های نفتی	۱۳/۰۵	۵/۱۴
	گاز	۱۴/۳۳	۵/۶۴
۱۸	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۱۳/۰۰	۵/۱۲
۱۹	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز - سهم ۵۰ درصد شرکت ملی گاز ایران	۱/۳۲	۰/۵۲
۲۰	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت - سوخت نیروگاه‌ها سهم ۵۰ درصد شرکت ملی گاز ایران	۰/۰۲	۰/۱۰

ادامه جدول ۱۰

ردیف	اقدام مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی یارانه‌ها	سهم اجزا نسبت به کل مصارف تبصره «۱۴»	سهم اجزا نسبت به کل مصارف تبصره «۱۴»
	برق	۲۲/۸۰	۸/۹۸
۲۱	هزینه تولید، انتقال و توزیع، فروش و خرید برق از نیروگاه‌های بخش خصوصی	۲۲/۸۰	۸/۹۸
	آب	۳/۱۳	۱/۲۳
۲۲	هزینه تولید، انتقال، توزیع و فروش آب	۳/۱۳	۱/۲۳
	جمع	۱۰۰	۳۹/۴

ادامه جدول ۱۰

منبع: محاسبات محقق بر اساس لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

ب. بخش مصارف هدفمندی در تبصره «۱۴»

میزان مصارف هدفمندی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، ۱۵۲۰ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده است. در این میزان، که بالغ بر ۶۰ درصد مصارف تبصره «۱۴» را به خود اختصاص داده، سهم پرداخت بابت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها و اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها درخور توجه است.

جدول ۱۱. سهم اجزای مصارف هدفمندی از کل مصارف هدفمندی و کل مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف	اقدام مصارف هدفمندی بودجه	سهم اجزا نسبت به کل مصارف هدفمندی (درصد)	سهم اجزا نسبت به کل مصارف تبصره «۱۴» (درصد)
۱	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها	۲۸/۲	۱۷/۱
۲	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها	۲۰/۴	۱۲/۴
۳	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، اجرای قانون حمایت از معلولین، اجرای ماده (۶) قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران	۱۰/۲	۶/۲

سهم اجزا نسبت به کل مصارف تبصره «۱۴» (درصد)	سهم اجزا نسبت به کل مصارف هدفمندی (درصد)	اقدام مصارف هدفمندی بودجه	—
۲/۱	۳/۴	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تأمین هزینه‌های تحمل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «د» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود.	۴
۲/۲	۳/۶	اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه، اجرای مواد (۸) تا (۱۱) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، حق بیمه سهم دولت اقشار خاص (از جمله رانندگان حمل‌ونقل درون و برون شهری، قالی‌بافان)، کمک به رزمندگان معسر	۵
۴/۸	۸	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۶
۰/۲	۰/۳	تغذیه و امور رفاهی دانشجویان	۷
۴/۱	۶/۷	تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمل‌ونقل ریلی، مسکن و نهاده‌های کشاورزی	۸
۱۱/۷	۱۹/۲	سایر مصارف هدفمندی به شرح مندرج در جداول ۷ و ۹ این قانون	۹
۶۰/۶	۱۰۰		جمع کل

ادامه جدول ۱۱

منبع: محاسبات محقق بر اساس لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

همان‌طور که در جدول ۱۱ نشان داده شده است، پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها، با رقم ۴۲۸ هزار میلیارد ریال، و سهم ۱۷/۱ درصدی از کل مصارف تبصره «۱۴»، رتبه اول مصارف هدفمندی را به خود اختصاص داده است. اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها، ردیفی که به مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه ۱۳۹۹ اضافه شده است، با سهم ۱۲/۴ درصدی از کل مصارف این تبصره، در رتبه دوم قرار دارد. به این ترتیب، ۷۳۸ هزار میلیارد ریال، معادل حدود ۳۰ درصد مصارف تبصره «۱۴»، به پرداخت یارانه و طرح حمایت معیشتی خانوارها اختصاص دارد.

تصویر ۵. سهم اجزای مصارف هدفمندی از کل مصارف تبصره «۱۴» لایحه بودجه ۱۳۹۹

سهم اجزای مصارف هدفمندی تبصره ۱۴ از کل مصارف این تبصره

ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تأمین هزینه‌های حمل‌بازدید درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و مصالماح که از طریق بند «د» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود

● ۲/۱٪

پرداخت بارانه نقدی و غیرنقدی خانواده‌ها

● ۱۷/۱٪

اجرای طرح حمایت معیشتی خانواده‌ها

● ۱۲/۴٪

کاهش فقر مطلق خانواده‌های تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی
اجرای قانون حمایت از معلولین
اجرای ماده ۶ قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت
اجرای تبصره ذیل ماده ۲۸ قانون جامع خدمات رسانی ایثارگران

● ۶/۲٪

اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه
اجرای مواد ۸ تا ۱۱ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها
حق بیمه سهم دولت اقشار خاص از جمله رانندگان حمل و نقل درون و بیرون شهری، قالیبافان
کمک به رزمندگان مصبر

● ۲/۲٪

تغذیه و امور رفاهی دانشجویان

● ۵/۲٪

تولید و اشتغال بند الف تبصره ۱۸
حمل و نقل ریلی، مسکن و نهادهای کشاورزی

● ۴/۱٪

یارانه نان و خرید تضمینی گندم

● ۴/۸٪

سایر مصارف هدفمندی به شرح مندرج در جداول ۷ و ۹ این قانون

● ۱۱/۷٪

الف. تغییرات کیفی

الف_۱. تغییرات پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴»

۱_ این بخش از ۱۷ ردیف در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به ۲۲ ردیف در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است.

۲_ ردیف «عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده فراورده‌های نفتی» در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به «عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده فراورده‌های نفتی فروش داخلی» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ تغییر یافته است.

۳_ ردیف «مالیات و عوارض قانونی بهای سوخت نیروگاه‌ها» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «عوارض و مالیات بر ارزش‌افزوده سوخت نیروگاه‌ها» تغییر یافته است.

۴_ ردیف «بازپرداخت تعهدات ارزی و ریالی طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، گازرسانی، جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل (موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور)» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل‌ونقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل (موضوع ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور)» تغییر یافته است.

۵_ ردیف «کارمزد جایگاه‌ها و اجرای ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «اجرای طرح ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی» تغییر یافته است.

۶_ ردیف «پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه گاز مصرفی مدارس» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی» تغییر یافته است.

۷_ ردیف «پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه برق مدارس» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های برق مصرفی» تغییر یافته است.

۸_ ردیف «پرداختی به آموزش و پرورش بابت کمک به هزینه آب مدارس» در لایحه بودجه

سال ۱۳۹۹ به «اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های آب مصرفی» تغییر یافته است.

۹_ ردیف «بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی (خصوصی و دولتی)» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیب (خصوصی و دولتی) از محل سوخت نیروگاه‌ها» تغییر یافته است.

۱۰_ «هزینه حمل و نقل، توزیع و فروش فراورده‌های نفتی» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «هزینه حمل و نقل و توزیع فراورده‌های نفتی» تغییر کرده است.

۱۱_ ردیف «عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فراورده‌های نفتی، تأسیسات و انبارهای فراورده‌های نفتی (با نرخ محاسباتی مالیات صفر)» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فراورده‌های نفتی، تأسیسات و انبارهای فراورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (با نرخ محاسباتی مالیات صفر)» تغییر یافته است.

۱۲_ ردیف «سهام چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش فراورده‌های نفتی» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به دو ردیف «سهام چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فراورده‌های نفتی» و «سهام چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل صادرات فراورده‌های نفتی» تفکیک شده است.

۱۳_ ردیف «سهام چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها» به این بخش در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ اضافه شده است.

۱۴_ ردیف «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به چهار ردیف «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز_ سهم ۵۰ درصدی (۳۰ درصد بابت گرمایش مدارس به سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و ۲۰ درصد به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)»، «عوارض گازرسانی موضوع ماده ۶۵ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت_ سوخت نیروگاه‌ها سهم ۵۰ درصدی (۳۰ درصد بابت گرمایش مدارس به سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت و ۲۰ درصد به سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور)»، «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی

مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز سهم ۵۰ درصد شرکت ملی گاز ایران» و «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت_ سوخت نیروگاه‌ها سهم ۵۰ درصد شرکت ملی گاز ایران» تبدیل شده است.

۱۵_ ردیف «هزینه تولید، انتقال و توزیع، فروش و خرید برق از نیروگاه‌های بخش خصوصی واردات برق» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به « هزینه تولید، انتقال و توزیع، فروش و خرید برق از نیروگاه‌های بخش خصوصی» تغییر یافته است.

الف_۲. تغییرات پرداختی بخش مصارف هدفمندی تبصره «۱۴»

۱_ این بخش از ۵ ردیف در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به ۹ ردیف در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است.

۲_ ردیف «کاهش فقر مطلق خانوارهای هدف از طریق افزایش پرداخت به خانوارهایی که درآمد آن‌ها کمتر از خط حمایتی مددجویان و پشت نوبتی‌های کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور است و بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست سه هزار میلیارد ریال از اعتبار این ردیف برای بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست اختصاص می‌یابد» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، اجرای قانون حمایت از معلولین، اجرای ماده (۶) قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران» تغییر یافته است.

۳_ ردیف «اجرای سایر اهداف مندرج در ماده (۳۹) قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه، بند «الف» تبصره «۱۸» و ماده (۸) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، حق بیمه سهم دولت اقشار خاص از جمله رانندگان حمل‌ونقل درون و برون شهری، تأمین بیست درصد کمک به رزمندگان معسر و کسری هزینه درمان تکمیلی جانبازان و ایثارگران، پوشش بیمه اقشار خاص (قالی‌باغان، زنان سرپرست خانوار) و افزایش سرمایه و منابع صندوق کارآفرینی امید و اجرای قانون جامع حمایت از معلولین» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ به «اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه، اجرای مواد (۸) تا (۱۱) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، حق بیمه سهم دولت اقشار خاص (از جمله رانندگان حمل‌ونقل درون و برون شهری، قالی‌باغان)، کمک به رزمندگان معسر» تغییر یافته است.

۴_ ردیف‌های «اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها»، «تغذیه و امور رفاهی

دانشجویان»، «تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمل و نقل ریلی، مسکن و نهاده‌های کشاورزی» و «سایر مصارف هدفمندی به شرح مندرج در جداول ۷ و ۹ این قانون» به این بخش در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ اضافه شده است.

ب. تغییرات کمی

ب.۱. تغییرات پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴»

میزان پرداختی‌های مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ رقم ۹۸۶ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده که این رقم در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ (۷۸۰ هزار میلیارد ریال) حدود ۲۶/۴ درصد افزایش یافته است. علاوه بر این، رشد اجزای این پرداختی‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با تغییرات قابل توجهی همراه بوده است. همچنین، همان‌گونه که قبلاً اشاره شد، به این بخش از مصارف در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ ردیف «سهم چهارده‌ونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها» اضافه شده، و ردیف (۵) از بخش مصارف تبصره «۱۴» قانون بودجه ۱۳۹۸ به ردیف‌های (۱۶) و (۱۷) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، و ردیف (۱۹) از آن به ردیف (۶)، (۷)، (۱۹) و (۲۰) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ تفکیک شده است.

تغییرات هر یک از اجزای مصارف بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ در جدول ۱۲ نشان داده شده است. همان‌گونه که مشاهده می‌شود، ردیف «بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل و نقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل (موضوع ماده ۱۲) (قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور)» با بیشترین درصد رشد (حدود ۹۵ درصد) از ۴۱ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به ۸۰ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ رسیده است. همچنین، مجموع سهم چهارده‌ونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی و صادرات فراورده‌های نفتی با رشد ۶۷ درصدی از ۱۰۹ هزار میلیارد ریال در قانون بودجه ۱۳۹۸ به ۱۸۲ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است. ردیف «عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی» نیز از ۱۵ هزار میلیارد ریال به ۲۳ هزار میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ رسیده، به این معنا که رشدی معادل ۵۵/۴ درصد داشته است. پس از آن، مجموع «عوارض گازرسانی موضوع ماده (۶۵) قانون الحاق

برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» از رشد ۵۴/۷ درصدی در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ برخوردار بوده است.

نکته حائز اهمیت آن است که رقم برخی پرداختی‌ها در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه ۱۳۹۸ به‌طور درخور توجهی کاهش یافته است. مهم‌ترین این موارد شامل ردیف «عوارض و مالیات بر ارزش افزوده سوخت نیروگاه‌ها» است که با ۸۷ درصد رشد منفی از ۲۰۸۱۰ میلیارد ریال به ۳۵۱ میلیارد ریال کاهش یافته است. همچنین، ردیف «بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی (خصوصی و دولتی)» به میزان ۷۶ درصد و ردیف «اجرای طرح ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی» حدود ۶۸ درصد کاهش یافته است.

جدول ۱۲. رشد اجزای مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی در تبصره (۱۳) لایحه بودجه ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸

رشد (%)	مبلغ	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	رشد	قانون بودجه سال ۱۳۹۸	توضیحات
۴/۷۱	۱۰۰,۹۱۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی فروش داخلی	.....	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده فرآورده‌های نفتی	۱
۵۵/۳۹	۲۳,۶۸۷,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی	.....	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده گاز طبیعی	۲
۱/۹۱	۱۸,۴۳۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده برق	.....	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده برق	۳
۸۷/۵۱	۳۵۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	عوارض و مالیات بر ارزش افزوده سوخت نیروگاهها	.....	مالیات و عوارض قانونی بهای سوخت نیروگاهها	۴
۹۵/۱۲	۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	بازپرداخت تعهدات طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، حمایت از حمل و نقل عمومی، گازرسانی و جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل (موضوع ماده (۱۳) قانون رفع موانع تولید، رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور)	.....	بازپرداخت تعهدات ارزی و ریالی طرح‌های بهینه‌سازی مصرف انرژی، گازرسانی، جمع‌آوری گازهای همراه و مشعل (موضوع ماده (۱۳) قانون رفع موانع تولید، رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور)	۵

ردیف (۲)	مبلغ	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	زیاد	قانون بودجه سال ۱۳۹۸	ردیف
۶۸/۰۴-	۳,۵۲۸,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرای طرح ایمن سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی	.....	کاربرد جایگاه‌ها و اجرای ایمن‌سازی و هوشمندسازی جایگاه‌های سی‌ان‌جی	۱۰
۰/۰۰	۶۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های گاز مصرفی	.....	پرداختی به آموزش پرورش بابت کمک به هزینه گاز مصرفی مدارس	۱۱
۰/۰۰	۳۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های برق مصرفی	.....	پرداختی به آموزش پرورش بابت کمک به هزینه برق مدارس	۱۲
۰/۰۰	۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرای معافیت مدارس از پرداخت هزینه‌های آب مصرفی	.....	پرداختی به آموزش پرورش بابت کمک به هزینه آب مدارس	۱۳

ادامه جدول ۱۲

رشد (%)	مبلغ	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	لایحه بودجه سال ۱۳۹۸	ردیف	ردیف
۷۵/۸۷ -	۳,۳۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی (خصوصی و دولتی) از محل سوخت نیروگاه‌ها	بازپرداخت تعهدات وزارت نیرو بابت نیروگاه‌های سیکل ترکیبی (خصوصی و دولتی)	۱۴	۱۴
۵/۴۴ -	۱۰۴,۵۹۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	هزینه حمل و نقل و توزیع فرآورده‌های نفتی	هزینه حمل و نقل، توزیع و فروش (از جمله کارمزد جایگاه‌ها) فرآورده‌های نفتی	۱۵	۱۵
۳۳/۳۳	۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی، تأسیسات و انبارهای فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (با نرخ محاسباتی مالیات صفر)	عوارض توسعه، نگهداشت و نوسازی شبکه خطوط لوله انتقال نفت خام، میعانات گازی و فرآورده‌های نفتی، تأسیسات و انبارهای فرآورده‌های نفتی و پالایشگاه‌های دولتی (با نرخ محاسباتی مالیات صفر)	۱۶	۱۶
-	۳۷,۶۸۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سهم چهاردهنیم درصد شرکت ملی نفت ایران از خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها		۱۷	۱۷

ادامه جدول ۱۲

رشد (%)	مبلغ	لایحه بودجه سال ۱۳۹۹	زیر	قانون بودجه سال ۱۳۹۸	رتبه
۶۷/۱۹	۵۳۰,۸۲۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سهام چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۱۲۰,۰۵۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سهام چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل فروش داخلی فرآورده‌های نفتی	۱۸
			۱۲۸,۷۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	سهام چهاردهونیم درصد شرکت ملی نفت ایران از محل صادرات فرآورده‌های نفتی	۱۹
۳۳/۴۱	۱۲۸,۷۳۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۹۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	هزینه‌های تولید، انتقال، توزیع و فروش گاز طبیعی	۲۰
	۱۳۰,۰۸۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۳۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) از گاز سهم ۵۰ درصد شرکت ملی گاز ایران	۱۷,۰۴۴,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰	عوارض گازرسانی موضوع ماده (۳۵) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	۱۹

ادامه جدول ۱۲

* برای نشان دادن مجموع پرداخت‌های «عوارض گازرسانی موضوع ماده ۶۵ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم برخی از مقررات مالی دولت»، ردیف‌های ۱۹ و ۲۰ جدول تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ جابه‌جا شده است و بنابراین ترتیب ردیف‌های این تبصره در جدول نسبت به اصل لایحه تغییر کرده است.

ب_۲. تغییرات مصارف هدفمندی تبصره «۱۴»

همان‌گونه که قبلاً اشاره شد، میزان مصارف هدفمندی تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، ۱/۵۲۰ هزار میلیارد ریال پیش‌بینی شده که این رقم در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ (۶۲۶ هزار میلیارد ریال) حدود ۱۴۳ درصد افزایش یافته است. در واقع، رقم اختصاص یافته به مصارف هدفمندی تبصره «۱۴» در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ دوونیم برابر شده است. اجزای مصارف هدفمندی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ با تغییرات در خورتوجهی همراه بوده است. اولاً، چهار ردیف به این جدول اضافه شده که شامل «اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها»، «تغذیه و امور رفاهی دانشجویان»، «تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمل‌ونقل ریلی، مسکن و نهاده‌های کشاورزی» و «سایر مصارف هدفمندی به شرح مندرج در جداول ۷ و ۹ این قانون» است. این ردیف‌های اضافه‌شده در لایحه بودجه ۱۳۹۹ بیشتر از ۴۸ درصد کل مصارف هدفمندی تبصره «۱۴» را به خود اختصاص داده‌اند. ثانیاً، باید اشاره کرد از این مصارف، ردیف «یارانه نان و خرید تضمینی گندم» حدود ۹۷ درصد رشد داشته و به ۱۲۱ هزار میلیارد ریال افزایش یافته است. همچنین، ردیف «پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی به خانوارها»، با رقم ۴۲۸ هزار میلیارد ریال، ۴ درصد در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است. ثالثاً، برخی ردیف‌ها مانند ردیف ۳ و ۵، همان‌طور که در بخش تغییرات کیفی اشاره شد، با تغییر در عنوان ردیف، رشد در خورتوجهی در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ داشته‌اند. برای مثال، در ردیف ۳ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، با اضافه‌شدن قانون حمایت از معلولین و ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران، حدود ۸۵ درصد رشد در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مشاهده می‌شود. یا ردیف ۵، با اینکه شامل بند الف تبصره «۱۸» نمی‌شود،^۱ رشدی ۱۶۱ درصدی در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ داشته است، چون حق بیمه سهم دولت اقشار خاص را هم در خود دارد که قبلاً در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ دیده نشده بود. لذا، با توجه به تغییر در اقلام مشمول این ردیف‌ها باید در خصوص رشد آن‌ها با احتیاط بحث کرد. در جدول ۱۳، رشد اجزای مصارف هدفمندی در لایحه بودجه ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ گزارش شده است.

۱. این بخش به ردیف ۸ لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ منتقل شده است.

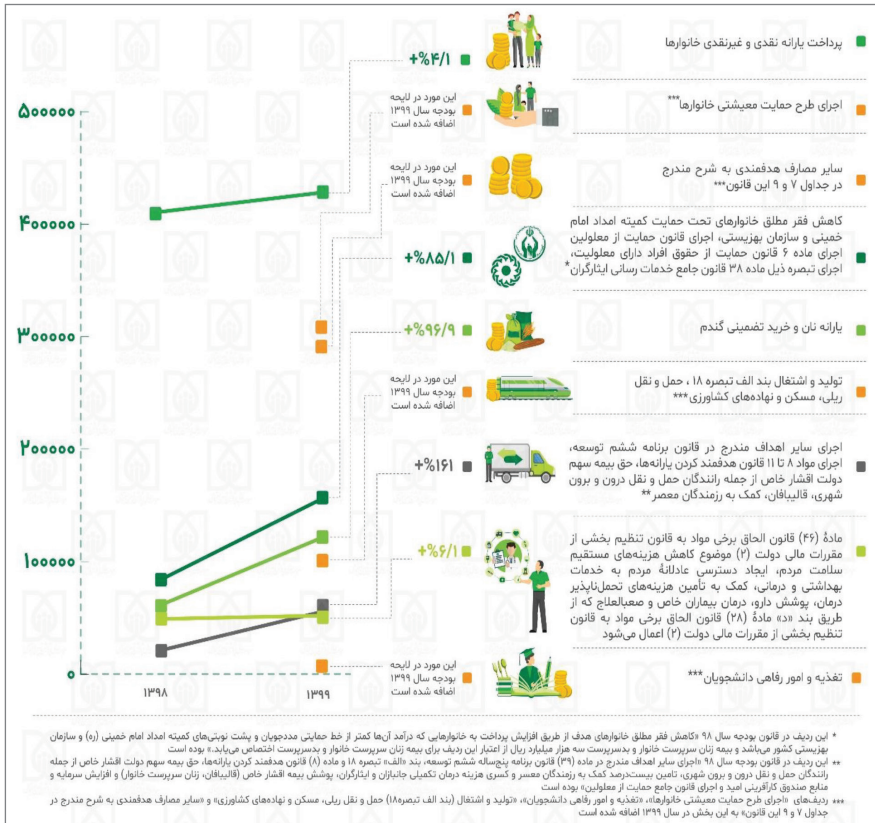
جدول ۱۳. رشد اجزای مصارف هدفمندی در لایحه بودجه ۱۳۹۹ در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸

رشد (%)	مبلغ	لایحه بودجه ۱۳۹۹	مبلغ (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۸	شرح
۴/۱	۴۲۸,۰۰۰	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها	۴۱۱,۰۰۰	۱	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها
-	۳۱۰,۰۰۰	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها	-	۲	-
۸۵/۱	۱۵۵,۵۰۰	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، اجرای قانون حمایت از معلولین، اجرای ماده (۲۱) قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران	۸۴,۰۰۰	۳	کاهش فقر مطلق خانوارهای هدف از طریق افزایش پرداخت به خانوارهایی که درآمد آن‌ها کمتر از خط حمایتی کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور است و بیمه زنان سرپرست خانوار و بدسرپرست
۶/۱	۵۲,۰۰۰	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تأمین هزینه‌های تحمل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «۵» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود.	۴۹,۰۰۰	۴	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تأمین هزینه‌های تحمل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «۵» ماده (۲۸) اعمال می‌شود

ردیف	مبلغ	لایحه بودجه ۱۳۹۹	مبلغ (میلیارد ریال)	قانون بودجه ۱۳۹۸	ردیف
۱۶۱/۰	۵۵,۲۵۰	اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه، اجرای مواد (۸) تا (۱۱) قانون هدفمند کردن یارانهها، حتی بیمه سهم دولت اقشار خاص (از جمله رانندگان حمل و نقل درون و بیرون شهری، قالی بافان)، کمک به رزمندهگان معسر	۲۱,۱۶۵	اجرای سایر اهداف مندرج در ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه، بند (الف) تبصره ۱۸ و ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانهها	۵
۹۶/۹	۱۲۱,۰۰۰	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۶۱,۴۵۰	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۶
—	۴,۰۰۰	تعدیه و امور رفاهی دانشجویان	—	—	۷
—	۱۰۲,۰۰۰	تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمل و نقل ریلی، مسکن و نهادههای کشاورزی	—	—	۸
—	۲۹۲,۵۱۳	سایر مصارف هدفمندی به شرح مندرج در جدول ۷ و این قانون	—	—	۹
۱۴۲/۶	۱,۵۲۰,۲۶۳	—	۶۲۶,۶۱۵	جمع	—

ادامه جدول ۱۳
منبع: لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ و قانون بودجه سال ۱۳۹۸

تصویر ۰۶. رشد اجزای مصارف هدفمندی تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۹۸

۲-۳-۲ سهم مصارف تبصره «۱۴» از بودجه کشور و بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

پرداختی بابت مخارج و تعهدات شرکت‌های موضوع هدفمندی در تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ حدود ۵ درصد کل بودجه کشور و ۱۷/۵ درصد از منابع بودجه عمومی دولت را به خود اختصاص داده است. در خصوص مصارف هدفمندی تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، این سهم حدود ۷/۶ درصد کل بودجه کشور و ۲۷ درصد از منابع بودجه عمومی دولت است. از آنجاکه پرداخت‌های مستقیم نقدی میزان درخور توجهی از مصارف هدفمندی را به خود اختصاص داده‌اند، به شرح جزئیات آن پرداخته می‌شود.

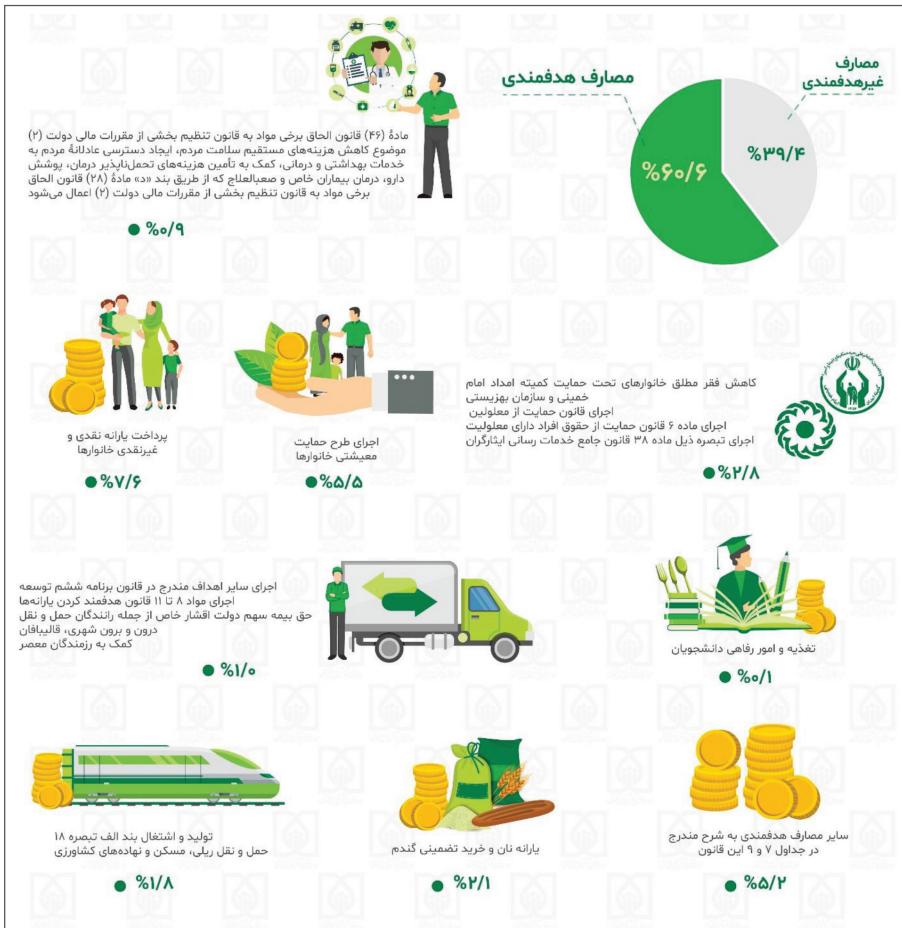
اختصاص سهم ۲/۲ درصدی یارانه‌های نقدی و غیرنقدی خانوارها از بودجه کشور و ۷/۶ درصدی از منابع بودجه عمومی دولت و همچنین سهم ۱/۶ درصدی اجرای طرح معیشتی خانوارها از کل بودجه کشور و به ۵/۵ درصد از بودجه منابع عمومی دولت قابل توجه است.

جدول ۱۴. سهم مصارف هدفمندی تبصره «۱۴» از بودجه کشور و بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

ردیف	مصارف هدفمندی	نسبت به کل بودجه کشور	نسبت به منابع بودجه عمومی دولت
۱	پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی خانوارها	۲/۲	۷/۶
۲	اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها	۱/۶	۵/۵
۳	کاهش فقر مطلق خانوارهای تحت حمایت کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی، اجرای قانون حمایت از معلولین، اجرای ماده (۶) قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت، اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون جامع خدمات‌رسانی ایثارگران	۰/۸	۲/۸
۴	ماده (۴۶) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) موضوع کاهش هزینه‌های مستقیم سلامت مردم، ایجاد دسترسی عادلانه مردم به خدمات بهداشتی و درمانی، کمک به تأمین هزینه‌های تحمل‌ناپذیر درمان، پوشش دارو، درمان بیماران خاص و صعب‌العلاج که از طریق بند «د» ماده (۲۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اعمال می‌شود.	۰/۳	۰/۹
۵	اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه، اجرای مواد (۸) تا (۱۱) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها، حق بیمه سهم دولت اقشار خاص (از جمله رانندگان حمل‌ونقل درون و برون‌شهری، قالی‌بافان)، کمک به رزمندگان معسر	۰/۳	۱/۰
۶	یارانه نان و خرید تضمینی گندم	۰/۶	۲/۱
۷	تغذیه و امور رفاهی دانشجویان	۰/۰	۰/۱
۸	تولید و اشتغال (بند الف تبصره ۱۸)، حمل‌ونقل ریلی، مسکن و نهاده‌های کشاورزی	۰/۵	۱/۸
۹	سایر مصارف هدفمندی به شرح مندرج در جداول ۷ و ۹ این قانون	۱/۵	۵/۲
	جمع کل	۷/۶	۲۷

منبع: محاسبات محقق بر اساس لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

تصویر ۷. سهم مصارف هدفمندی تبصره «۱۴» از بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

۳_ ابهامات منابع و مصارف جدول تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹

با تحلیل محتوای مطالب منتشرشده در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۹۹، و همچنین بررسی دیدگاهها و نظرات کارشناسان که در نشستهای تخصصی بیان شده است، برخی نکات و ابهامات در خصوص تبصره «۱۴» لایحه بودجه مطرح شده است که مروری بر آنها مفید خواهد بود.

۳_۱_ ابهامات مربوط به منابع تبصره «۱۴»

۱. منابع تبصره «۱۴» از ۱۴۰ هزار میلیارد تومان در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به ۲۵۰ هزار میلیارد تومان در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ افزایش یافته است. بخشی از این رشد مبالغ ناشی از افزایش نرخ ارز، بخشی نیز به دلیل افزایش قیمت بنزین است. سایر مواردی که تأمین‌کننده این افزایش منابع‌اند کدام هستند؟

۲. استنادات قانونی برای در نظر گرفتن منابع حاصل از صادرات فرآورده‌های نفتی جزء منابع هدفمندی و انتقال منابع حاصل از خوراک میعانات گازی پتروشیمی از منابع عمومی به منابع هدفمندی چه بوده است؟

۳. آیا پیش‌بینی دقیقی از میزان احتمال تحقق منابع حاصل از فروش داخلی فرآورده‌های نفتی، فروش صادراتی فرآورده‌های نفتی، فروش داخلی گاز طبیعی و خوراک میعانات گازی وجود دارد؟

۴. علی‌رغم شرایط حاصل از اعمال تحریم‌های ظالمانه، در لایحه بودجه ۱۳۹۹ دریافتی‌های حاصل از فروش داخلی و صادراتی نفت به شدت افزایش یافته است. با توجه به این، آیا لایحه بودجه دچار بیش‌برآوردی نشده است؟

۵. در صورتی که منابع هدفمندی به صورت کامل محقق نشود، آیا اولویت مشخصی برای هزینه‌کرد در بخش مصارف تبصره «۱۴» وجود دارد؟ به طور مشخص، در صورت عدم تأمین همه منابع مالی، آیا مصارف هدفمندی در اولویت قرار خواهند گرفت یا سایر مصارف مربوط به شرکت‌های موضوع هدفمندی؟

۶. آیا تأمین منابع حاصل از خوراک میعانات گازی پتروشیمی‌ها، که بیش از ۱۰ درصد

از منابع تبصره «۱۴» را به خود اختصاص داده است، از طریق افزایش یا آزادسازی نرخ خوراک پتروشیمی‌ها صورت خواهد گرفت؟

۷. آیا افزایش ۶ هزار میلیارد تومانی منابع حاصل از فروش داخلی گاز طبیعی از فروش منابع حاصل از گسترش شبکه گازی تأمین می‌شود یا از طریق افزایش قیمت گاز؟

۸. محاسبه سهم دریافتی شرکت ملی گاز از فروش گاز طبیعی با چه مکانیسمی صورت می‌گیرد؟

۲_۲_ ابهامات مربوط به مصارف هدفمندی تبصره «۱۴»

۱_ با توجه به اینکه اجرای طرح حمایت معیشتی خانوارها در جدول مصارف هدفمندی تبصره «۱۴» لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ گنجانده شده، مشخص نیست که جمعیت هدف این طرح همان ۶۰ میلیون نفری است که مسئولان عالی‌رتبه اجرایی به منزله جامعه هدف این طرح اعلام کرده‌اند یا اینکه امکان دارد در تدوین شیوه‌نامه اجرایی این طرح تغییراتی در جامعه هدف آن اعمال شود.

۲_ در صورت حذف سه دهک بالای درآمدی از فهرست یارانه‌بگیران (که طبق بند ۱ این تبصره باید انجام پذیرد)، منابع حاصل از این اقدام به چه صورت هزینه خواهد شد؟

۳_ در قانون بودجه سال ۱۳۹۸ هم مقرر شده بود سه دهک بالای درآمدی از فهرست یارانه‌بگیران حذف شوند. اگر در سال ۱۳۹۹، هم مانند سال ۱۳۹۸، این حذف صورت نگیرد، آیا در نحوه اجرای این تبصره تغییراتی پدید خواهد آمد؟

۴_ در صورتی که سه دهک بالای درآمدی از فهرست یارانه‌بگیران حذف شوند، آیا جامعه هدف ردیف ۲۳ مصارف این تبصره (پرداخت یارانه نقدی و غیرنقدی) و ردیف ۲۴ (طرح حمایت معیشتی خانوارها) یکسان خواهند شد؟

۵_ در خصوص ردیف ۲۵ این تبصره، که در مورد کاهش فقر مطلق است، سؤال مهم این است که آیا کمیته امداد امام خمینی و سازمان بهزیستی باید مانند سال ۱۳۹۸ از طریق افزایش مستمری مددجویان تحت پوشش (در لایحه بودجه ۱۳۹۸ این نکته تصریح شده بود) سیاست‌های خود برای کاهش فقر مطلق را اعمال کنند یا امکان تدوین سیاست‌های دیگر نیز وجود دارد؟

۶_ در بند ۲۵ مصارف این تبصره، در یک جا عبارت «اجرای قانون حمایت از معلولین»

درج شده است و در جای دیگر «قانون حمایت از حقوق افراد دارای معلولیت» تفاوت این دو چیست؟

۷_ مبلغ اختصاص یافته به یارانه نان و خرید تضمینی گندم در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ حدود دو برابر قانون بودجه ۱۳۹۸ است، دلیل این افزایش چیست؟

۸_ در حالی که در جدول تبصره «۱۴» قانون بودجه سال ۱۳۹۸، برای مصارف موضوع بند الف تبصره ۱۸ در ردیف ۲۲، مبلغ ۲۱/۱۶۵ میلیارد ریال در کنار مواردی نظیر اجرای سایر اهداف مندرج در ماده (۳۹) قانون برنامه ششم توسعه و ماده (۸) قانون هدفمند کردن یارانهها تخصیص یافته بود، در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ مبلغ اختصاصی به بند الف تبصره ۱۸ در ردیف ۳۰ به میزان ۱۰۲/۰۰۰ میلیارد ریال در کنار حمل و نقل ریلی، مسکن و نهادهای کشاورزی دیده شده است. این جابه جایی به چه منظور انجام شده است؟ آیا منطق قابل دفاعی از درج عباراتی کلی نظیر حمل و نقل ریلی، مسکن و نهادهای کشاورزی در این بند ردیف وجود داشته است؟

۹_ در بند ۲۷ مصارف این تبصره عبارت «اجرای سایر اهداف مندرج در قانون برنامه ششم توسعه» درج شده است، آیا منظور از این عبارت همان «اهداف مندرج در ماده ۳۹ قانون برنامه ششم توسعه» است؟ (اگر منظور همین بوده است، باید اشتباه ویرایشی صورت گرفته اصلاح شود و اگر منظور دیگری نیز مدنظر بوده است، باید شفاف گردد.)

۱۰_ در ماده ۳۹ قانون برنامه ششم توسعه قید شده بخشی از منابع حاصل از قانون هدفمندی باید صرف تأمین هزینه های عملیاتی و سرمایه گذاری شرکت های ذی ربط شود. این بخش از مصارف (پرداختی بابت تعهدات شرکت های موضوع هدفمندی) در لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ بیش از ۲۶ درصد در مقایسه با قانون بودجه سال ۱۳۹۸ رشد داشته است. مکانیسم تعیین سهم این شرکت ها و این افزایش از چه منطقی تبعیت می کند؟

۱۱_ در جدول مصارف هدفمندی، مبلغ اختصاص یافته به سایر مصارف هدفمندی مربوط به مفاد مندرج در جداول ۷ و ۹ قانون بودجه مبلغ درخور توجهی است که باید ریز هزینه کرد آن مشخص باشد، به ویژه این که این مورد در جدول مصارف تبصره «۱۴» از موارد جدید و اضافه شده نسبت به جدول قانون بودجه سال گذشته است.